

Cheltuieli politice ascunse – discrepanțe de ordinul milioanelei de lei

Promo-LEX a estimat peste 20 mil. de lei drept cheltuieli neraportate de 25 de formațiuni politice – ceea ce a constituit 36% din totalul cheltuielilor raportate la Comisia Electorală Centrală (CEC) pentru anul 2023. Acest lucru, potrivit experților Promo-LEX, subliniază necesitatea sporirii eforturilor CEC pentru supravegherea și controlul eficient al finanțării politice și electorale. Datele se conțin în Raportul „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2023”, care a fost prezentat de către Asociația Promo-LEX.

Ce cheltuieli au raportat partidele politice?

Pentru anul 2023, din 61 de partide politice înregistrate, 23 au raportat cheltuieli de „zero” lei, în timp ce 33 de partide

au raportat cheltuieli de aproape 57 mil. de lei. Cele mai mari cheltuieli au fost înregistrate pentru programe dedicate tinerilor și femeilor (24%) – cheltuieli impuse de cadrul legal în cazul formațiunilor politice care beneficiază de alocațiile de la bugetul de stat. Au urmat ca pondere cheltuielile pentru campanii electorale (21%), retribuirea muncii (19%) și locațiunea și întreținerea sediilor (13%).

Din totalul cheltuielilor raportate, 87% au fost acoperite din alocațiile de la bugetul de stat, în timp ce restul de 13% au provenit din alte [surse](#). Cele mai mari cheltuieli au fost raportate de PAS (39%), urmat de PSRM (20%), PSDE (10%), PN (8%) și PPPDA (7%).

Cheltuielile neraportate estimate de Promo-LEX

Promo-LEX a estimat cheltuielile neraportate ale partidelor politice pentru anul 2023 pe baza monitorizării activităților politice și comparării acestora cu cheltuielile declarate la CEC. Diferențele dintre estimările Promo-LEX și informațiile prezentate la organul electoral sunt semnificative.

O bună parte din cheltuielile neraportate și estimate de către Promo-LEX se referă la costurile operaționale. Pentru 2023, Promo-LEX a estimat cheltuieli neraportate de minimum 3.631.102 lei, cele mai mari fiind atribuite ex-PPȘ/Echipa Ilan Șor (1.443.893 lei), PSRM (614.098 lei) și PAS (441.713 lei) pentru locațiunea și întreținerea sediilor. La acest aspect, Promo-LEX a constatat că unele partide au raportat cheltuieli pentru locațiune sau întreținere a sediilor, însă nu au raportat și deținerea unor sedii. În alte situații, deși unele partide au raportat că dețin sedii, nu au raportat și cheltuieli pentru locațiune și/sau întreținerea acestora.

La capitolul retribuirea muncii, partidele politice au raportat cheltuieli de personal, fără a raporta și personalul implicat și invers, au raportat personalul, însă nu și

cheltuielile destinate angajaților. Cheltuielile neraportate estimate pentru retribuirea muncii personalului au fost de minimum 1.260.000 lei, majoritatea fiind atribuite ex-PPȘ/Echipa Ilan Șor (860.000 lei).

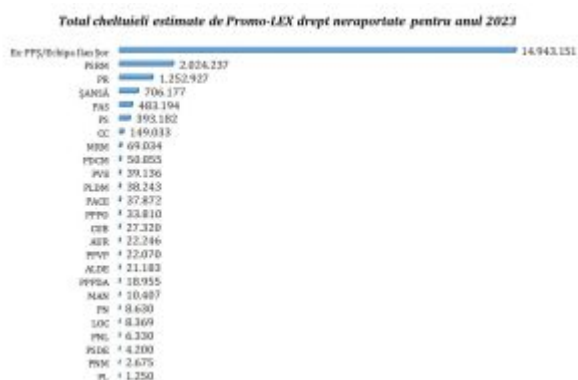
Pentru deplasările peste hotare au fost estimate cheltuieli neraportate de minimum 121.287 de lei, cele mai multe fiind pentru PSRM (61.970 lei), urmat de PVE (35.280 lei) și PAS (19.837 lei).

Cheltuielile neraportate pentru combustibili și transport au fost estimate la minimum 1.740.201 lei, cele mai mari fiind pentru ex-PPȘ/Echipa Ilan Șor (1.521.980 lei).

Promovare de milioane de lei neraportate

Evenimentele publice organizate de către partidele politice au avut costuri de milioane de lei. În total, Promo-LEX a estimat cheltuieli neraportate de minimum 9.360.762 lei, cele mai mari fiind pentru ex-PPȘ/Echipa Ilan Șor (8.619.541 lei).

Aceeași situație se regăsește și în cazul unor cheltuieli ale formațiunilor politice pentru presă și materiale promoționale. Aici sumele neraportate ajung la 4 mil. de lei și, la fel, cele mai mari fiind atribuite pentru ex-PPȘ/Echipa Ilan Șor (2.489.280 lei), PSRM (1.239.775 de lei) și PR (146.686 de lei).

În cazul producției și difuzării spoturilor publicitare, cheltuielile neraportate au fost de minimum 253.512 lei, cele mai mari fiind pentru PSRM (64.738 lei).

În total, Promo-LEX a estimat cheltuieli neraportate de minimum 20.374.484 lei pentru anul 2023, cele mai mari fiind

atribuite ex-PPȘ/Echipa Ilan Șor. Din punct de vedere al destinației, cele mai multe cheltuieli neraportate au fost pentru organizarea evenimentelor de promovare politică, urmate de presă și materiale promoționale și locațiunea/întreținerea sediilor .

Raportul privind „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2023” poate fi accesat [aici](#).

În perioada 26 iulie 2016 – 31 martie 2025, Asociația Promo-LEX implementează programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). În cadrul acestui proiect, Asociația și-a propus monitorizarea finanțării partidelor politice, în speță, prin prisma observării și estimării costurilor activităților desfășurate de acestea, precum și a raportării finanțelor partidelor către organul mandatat – CEC.

Pentru informații suplimentare:

Dumitrița Ciuvaga

Comunicatoare

Asociația Promo-LEX

Tel: +373 68 800 827